

Rapport | David Scott Hamnes

Rapport fra Nordhymns vårseminar i Helsingfors 24–25. mars

Nordhymns vårseminar ble avholdt i en kjølig og overskyet Helsingfors by fra mandag 24. til tirsdag 25. mars i år. Men mottagelsen ved Samuli Korkalainen var imidlertid varm og vennskapelig, stemningen vidunderlig og innholdet for øvrig fremragende. Tanken bak temaet «Salmer i randsoner og randgruppers salmer» var å fokusere på salmer fra ulike minoriteter og marginaliserte grupper og deres sangpraksis, samt bruk av salmer i sjeldne, uvanlige eller begrensede situasjoner. Deltagerne presenterte stort sett på engelsk. Tilnærmingen var i utgangspunktet enten moderne eller historisk, og det ble referert til flere ulike minoriteter, heriblant etniske og språklige minoriteter, seksuelle minoriteter og kjønnsminoriteter, minoritetskirker og åndelige bevegelser, samt ulike funksjonshemningsgrupper, situasjoner, omstendigheter og personer utenfor majoriteten for øvrig. Et slikt seminar tema har aldri før blitt arrangert innen vårt fagfelt.

Seminardeltagerne var i antall kun 10 personer, men representerte nesten hele Norden (foruten Island). Vi delte to dager med aktiv sang og forskningserfaringer. Stedet for arrangementet var Vetenskapernas hus i Kyrkogatan 6, bare et langt steinkast mellom Helsingfors sine to domkirker. Nordhymnforskere er en stor og vennlig familie som ser frem til å treffes; alltid med stor begeistring og varme for hverandre.

Den første presentasjonen på mandag var ved Helen Rossil (Danmark), som introduserte oss til danske og svenske salmetradisjoner knyttet til kvinnes kirkegang etter barselstiden. Hennes paper bevitnet en seiglivet renhetskultur i regionen. Tradisjonen var knyttet til kvinnes posisjon i samfunnet, behovet for hviletid etter fødselen, og ulike bibelforståelser knyttet til kvinnens renhet. En lignende kultur har også eksistert i de andre nordiske landene, og bør undersøkes nærmere. Deretter presenterte Kinga Marjatta Paps et paper som handlet om utfordringer knyttet til salmebokredaksjon i en marginalisert luthersk kirke i Ungarn, hvor motstridende krefter styrer og bestemmer innhold, hvor kjernesalmer vies stor plass på bekostning av fornyelse. Et vesentlig spørsmål som hun

reiste var hvorvidt redaksjonsprosessen bør forenkle musikken i takt med menighetenes synkende sangkompetanse.

Mandag ettermiddag besøkte vi en av Finlands nyeste kirker, nemlig Dickursby kyrka fra 2021, som finnes i Vanda, omtrent midt mellom Helsingfors sentrum og flyplassen. Kirkebygget ligger ved torget i bydelen og er tegnet i samråd med befolkningen, med en bydelskafé i byggets første etasje, forsamlingslokaler som benyttes av hele bydelen, og et av Finlands få klokkespill. Kirkerommet preges av en høy takkonstruksjon, en trekant i naken betong og ubehandlet tre. Under besøket fikk alle delta i «Psalmlek» med en workshop og fellesfremføring ledet av Sirkku Rintamäki. Deltagerne skrev korte tekster, som de senere fikk synge og leke sammen, både som forsamling og alene i samme rom. Det var en rørende opplevelse, særlig fordi vi fikk bruke nesten alle våre sanser i fellesleken.

På tirsdag fikk Leena Lampinen presentere hennes paper om «Accessible music? – Persons with disabilities and music in the church», etterfulgt av Samuli Korkalainens «How to study the queer history of Nordic hymnody?». Samulis innlegg pekte på mange spørsmål om hvorvidt identitet, personlighet og samfunnets og kirkens aksept av skeive krever nye metoder, og hvorfor hymnologer må være åpne for nytolkninger av originale salmetekster og oversettelser skrevet av minoriteter, som kan inneholder ulike undertekster og skjulte budskap. Dagen ble deretter viet til Mattias Lundbergs «Singing out of the dead in Hälsingland, Sweden: Remnants of a medieval tradition of lay singing», Sofia Beckne Wastessons «Vill du vara med också? – Om samspelet mellan Frälsningsarméns sångtexter och situationer 1882–1929», og til slutt Norsk hymnologisk forenings arbeid med en økumenisk antologi «Mangfold og fellesskap: Salmens økumeniske utviklinger i Norge 1842–2024» som jeg selv presenterte. Nordhymns årsmøte besluttet at det neste fysiske møtet skal holdes i Oslo i mars/april 2026, da i samarbeid med Menighetsfakultetet.